

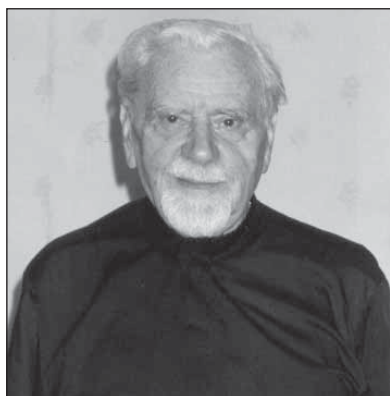
Értékválogatás a népfőiskola alapját jelentő Tamási Értéktárból

A válogatás olyan értékeket mutat be, amelyek Tamási kulturális életének részei, illetve a legalkalmasabbak rá, hogy tevékenység kapcsolódjon hozzájuk.

Kulturális örökség

Cser László irodalmi hagyatéka

Cser (Stockinger) László jezsuita szerzetes, pap, író, költő 1914. december 16-án született Tamásiban. 1933-ban lett a Jézus Társaság tagja. 1939-ben Kínába ment misszióba. Előbb kínai nyelvet tanult, majd 1941-től hittant és latint tanított kínai gyerekeknek. 1945-ben szentelték pappá Sanghajban. 1949-ben a tiencsini francia jezsuiták egyetemén összehasonlító irodalomtörténetet és újságírást oktatott.

Cser László

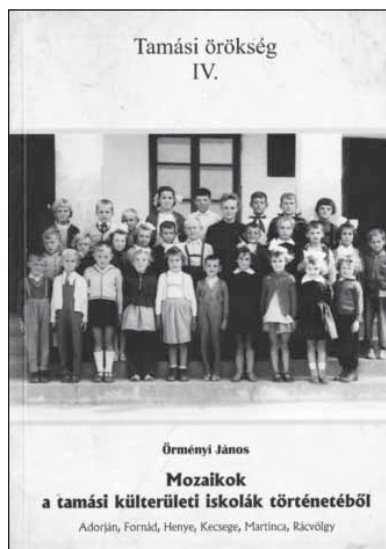
1949-1953 között kanadai magyar egyházközsegekben teljesített szolgálatot. 1955-ben az USA-ban telepedett le, ahol a Formos-ra menekült magyar jezsuita misszió prokurátora lett, közben három észak-amerikai angol plébánián lelkipásztorkodott. 2001-ben Tamási város díszpolgárává avatták.

Nyugati magyar katolikus lapokban publikált. Számos útleírást, elmélkedést, vallásos cikket írt, de legmaradandóbb alkotásai versei. Filozófáló, intellektuális sorain is átütőgyermekkor, magyarsága és a tamási otthon emléke.

Cser László fiatal kora óta távol élt hazájától, de mindenütt magyar íróként, magyar költőként a körülötte élő magyarok lelkesítőjeként tevékenykedett. Haláláig elkísérte a magyar föld és szülőhelye Tamási szeretete és emléke. Írói, költői munkássága a magyar katolikus irodalomban jelentős értéket képvisel.

Tamási örökség című helyismereti kiadványsorozat

2009-ben Tamási Város Önkormányzati Képviselő-testülete, a Könnyü László Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény és a Tamási Helytörténeti Alapítvány pályázatot hirdetett Tamási település

történetének feldolgozására: bármely korszak politikai, gazdasági, oktatási, kulturális, közművelődési, egészségügyi, igazságszolgáltatási területéről, hivataláról, intézményéről, vállalatáról, üzeméről, fontosabb vállalkozásairól, jelesebb személyiségéről elkészített írott tanulmány elkészítésére. A mindenkori 1. helyezést elért dolgozat pedig megjelentetésre kerül a Tamási örökség című helyismereti sorozatban: ezzel is ösztönözve, illetve segítve a pályázót a publikáció nyomdai megjelentetésében és annak népszerűsítésében. A sorozat mindegyikét angol és német nyelvű rezümé zárja.

• Kurdi Tibor: Présház és pince a Várhegyen: A szőlőhegy, az építmény és a gazdálkodás egy várhegyi présházpincénél (2010)

• Balázs Kovács Sándor: Újévtől szilveszterig: A jeles napokhoz fűződő népszokások és hiedelmek a Kapos mentén (2011)

• K. Németh András: Haza a múltban: Szemelvények Tamási újkori történetéből (2012)

• Örményi János: Mozaikok a tamási külterületi iskolák történetéből (2013)

• Borsi Ferenc: Tamási citerák (2014)

• Dencz Zsuzsanna: „Ember lenni mindig, minden körülményben” (2014)

Iglice népdalkör tevékenysége

A Kör 1997 óta rendszeres résztvevője nemcsak a nagy városi rendezvényeknek, hanem a különféle népzenei találkozónak és versenyeknek is.

Minden esztendőben sikeresen szerepelnek a Tolna Megyei Cinege Népdaléneklési Versenyen. Országos minősítés keretében két alkalommal is arany fokozatot értek el. A helyi népdalkincs mellett szívesen énekelik a magyar népzenei dialektus minden területének dalait. Hatékonyan segítik az autentikus magyar népdalkincs megőrzését és népszerűsítését, ezen belül a helyi és tájbeli népdalkincsét is.

Iglice népdalkör

Pántlika Néptánc Együttes

A város számára különösen fontos ez utóbbi feltárása és minél szélesebb körben való ismertté tétele. Együttműködnek a helyi citerások és néptáncosok csoportjaival. Lelkes és magas színvonalú tevékenységükkel jelentős mértékben hozzájárulnak a Tolna megyei kulturális szellemi örökség védelméhez.

Pántlika Néptánc Együttes

A Pántlika Néptánc Együttes lehetőséget ad a helyi gyerekek, fiatalok és felnőttek számára, hogy magas színvonalon ismerkedjenek meg a népi kultúrával és a Kárpát-medence néptáncaival, népdalaival. Fontos az együttes közösségformáló ereje.

Az együttes 2003 őszén alakult. Célja a népi kultúra erősítése, ezen

belül a néptánc hagyományainak megőrzése, értékeinek ápolása és megújítása. Az együttes csoportjai a Kárpát-medencében fellelhető táncok elsajátításával foglalkoznak. Ezek az ismeretek alapul szolgálnak a különböző táncdialektusok megismeréséhez, koreográfiák elkészítéséhez, és azok színpadi megjelenítéséhez. Az együttes jelenleg öt korosztály szerint elkülönülő csoportból áll. A legkisebbek a magyar népi kultúrában megtalálható gyermekjátékok megismerésével és megtanulásával néphagyományokon alapuló játékos, táncos nevelést kapnak. A fiatal korosztálynál nagy hangsúlyt fektetnek az improvizáció, mozgáskultúra, tér-, forma-, stílusérzék fejlesztésére. A felnőtt csoport célja a hagyományok megőrzése, ápolása, továbbadása.

Elért eredmények:

III. Fejér Megyei Amatőr Néptáncgyűttesek Minősítő Fesztiválja Alap arany minősítés (2011.),

I. Baranyai Szólótánc Fesztivál Pécs Simon Alexandra és Papp Dániel különdíj (2012),

Fejér Megyei Amatőr Néptáncgyűttesek

V. Minősítő Fesztiválja Puztávám arany minősítés (2013),

Tolna Megyei Amatőr Néptáncgyűttesek I. Szakmai Fesztiválja Kakasd arany minősítés (2013),

II. Baranyai Szólótánc Fesztivál Pécs Takács Titanilla, Kárász Gergő, Pech Janina és Somogyi Gergő különdíj (2014)

Szegedi Miklós hagyatéka

Szegedi Miklós autodidakta fényképész, de a szakma igazi mesterévé vált. Évtizedeken keresztül fotózta, filmre vette a város életének fő eseményeit, épületeit, üzemeit.

Nagy utazásokat tett a világ különböző tájain. Az európai országokon kívül járt Törökországban, Egyiptomban, Kenyában, Japánban, Nepálban, Indiában. Utazásairól vetített képes élménybeszámolókat tartott. Fotóiból több kiállítás nyílt a helyi művelődési házban. Életműve, amely papír alapú fotókból, negatívokból, diákból és különféle szélességű mozgófilmekből, valamint fotózás és filmezés korabeli eszközeiből áll, a helytörténeti gyűjteményt gazdagítja.

A hagyatéka több évtized képes dokumentumait tartalmazza a város életéből, ezért helytörténeti szempontból kiemelt jelentőségű.

Kulturális örökség, ipari és műszaki megoldások

Huth család szíjgyártó műhelye

A Huth-féle szíjgyártó műhely a tradicionális családi szíjgyártásnak és egy ma már ritka, de ősi népi mesterségnek a hagyományait, szerszámaikat és termékeit őrzi.

A szíjgyártás Tamasiban 1887 óta a Huth család nevéhez fűződik. Huth János 1887-ben költözött Tamasiba, így lett a helyi ipartestület tagja. Mesterségét a céhes rendszerben tanulta, azt vándorlással mélyítette el. 1938-ban Debrecenben kongresszusi oklevelet kapott kiállított szerszámaiért. Fia, Huth Márton 1921-ben lett önálló iparos és 1967-ig, haláláig dolgozott szakmájában. A sütvényi ménes szállítói voltak, de a környék egyéni gazdaságainak is készítettek szerszámokat. Az évi kvantum

Szegedi Miklós amatőr fotós

Huth Márton

1937-ben 300-350 pár szerszám volt. 1939-ben Huth Mártont behívták katonának, fia ifj. Huth Márton, aki akkor inaséveit töl-

tötte, egyedül maradt a segédekkel. Ő a háború után tett mestervizsgát. 1947-ben már kiállításon szerepeltek munkái, s a Földművelési Tanács első helyezését kapta. Szerszámai itthon is, külföldön is ismertek és keresettek voltak, állandó résztvevője volt az országos vásároknak, a szilvásváradai, kecskeméti, nagyvázsonyi és tamási lovasnapoknak. Fia, Huth Zoltán 1970-ben tett szakmunkásvizsgát, s vele már a negyedik nemzedék őrzi, műveli e több évszázados mesterséget.

Rittinger-féle tutyiműhely

2012-ben visszakerült a városba az addig az obudai Goldberger Textilipari Gyűjteményben megőrzött, az egyik legtovább működő hazai tex-

Rittinger-féle tutyiműhely

Cserénygáti vízimalom

tilmanufaktúra. A tutyi gyapjából két túvel kötött, kérgetlen papucs-féle. Van vidék, ahol pacskernak hívják, van, ahol mamusznak nevezik. Az 1920-as évektől az 1991-ig Tamásiban működött a híres Rittinger-féle tutyiműhely. 2012-ben visszakerült a városba az addig az óbudai Goldberger Textilipari Gyűjteményben megőrzött, az egyik legtovább működő hazai textilmanufaktúra. Innentől a gépeket, valamint a gyártás folyamatát bemutató makettet, és a tutyikból álló válogatást a tervek szerint a tamási helytörténeti gyűjtemény részeként állítják ki. A családi vállalkozás a 19. századra nyúlik vissza, Rittinger János 1868-ban az Osztrák-Magyar Monarchia közös hadseregében

kezdte harisnyakötőként, később lett önálló iparos mester. A népszerű lábbelit a Felvidéktől Horvátorszáig keresték. A jellemzően sváb lábbelihez használt posztót szintén a tamási műhelyben állították elő.

Ipari és műszaki megoldások

Cserénygáti vízimalom

A város szélén, a központtól mintegy két kilométerre keleti irányban szabadon áll az 1912-es esztendő óta a Cseringát patak mellett egy ligetes területen. A jelenlegi malom helyén Kovács Imre fabódés vízimalma már az 1800-as évek végén állt. A helyére épült nyeregteretűs épület alaprajza téglalap. Kétszintesre emelték, az egyik oldalához félnyeregteretűs melléképületet is húztak. A főépület homlokzatait téglából falazott parkányok és téglakeretelésű,

szegmentíves ablakok és ajtók törrik meg. Mindkét épületben gerendás famennyezet található. Ha szükséges volt, gépi meghajtással is tudták üzemeltetni, a melléképületben állt a gépterem. Alapvetően azonban vízimalomként funkcionált. A vízierő négy hengerszékét, egy daralót és egy koptatót tudott működtetni. Berendezését 1952-ben elszállították a helyszínről. Az objektum ipartörténeti műemléki védeltséget élvez. Megérdemelné megmentését.

Épített környezet

Würtz Ádám szülőháza

„Rajzoló, tehát vagyok, mondhatom, mert mióta emlékezni tudok, mindig rajzoltam.”

Würtz Ádám Munkácsy Mihály-díjas képgrafikus, festőművész, érdemes művész, Andersen-díjas könyvillusztrátor nyilatkozott így magáról egy alkalommal. Az 1994-ben elhunyt művész 1927-ben Tamásiban látta meg a napvilágot. Szülőháza ma is a Würtz család tulajdonában van, és csaknem eredeti formájában áll. A teljes épületet és utcai kerítését is helyi védelem alá állította a város önkormányzata. Az épület nem látogatható.

Tamásiról így emlékszik meg a művész:

„Szülőfalum, Tamási a dunántúli dombos, erdőktől, szőlőhegyektől ölelt település a szelíden kanyargó Koppány folyó partján. Itt volt az én „messze ringó gyermekkorom világa.”

CZINK JUDIT a Tamási Művelődési Központ és Könyvtár igazgatója, közel négy évtizede dolgozik közművelődési szakemberként. Művelődésszervező alapidomáját a szombathelyi Berzsényi Dániel Tanárképző Főiskolán szerezte, ezt követően az ELTE felsőfokú kulturális menedzserképzésén, majd az ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Karán szerzett múzeumpedagógus szakdiplomát. Pályáját, a jelenleg általa vezetett intézmény jogelődjében kezdte, egy évtizeden át dolgozott művelődésszervezőként, ahonnan a Magyar Művelődési Intézet Oktatási Osztályára került, közművelődési képzések, továbbképzések szervezésével foglalkozott. Innét hazatérve, több mint két évtizedig tevékenykedett a közművelődési módszertani feladatellátás területén Tolna megyében. 2013-tól a Nemzeti Művelődési Intézet Tolna Megyei Irodáját vezette. Szakmai munkájáért 2014-ben Bessenyei György-díjban részesült.

